

ЗАДАЧИ И ВЪПРОСИ ЗА ДИСКУСИЯ ПО ЛЕКЦИЯ 1 И 2

I. Какво е икономикс?

1. Типове икономикс. Икономическата теория изучава решенията, които хората вземат в ежедневието си, факторите, които движат тези решения и ефектите от тях. Другото име на икономическата теория е икономикс. Делът от икономикса, който изучава решенията, които се вземат от отделни потребители, домакинства и фирми, се нарича:

- А) макроикономикс.
- Б) микроикономикс.
- В) позитивен икономикс.
- Г) нормативен икономикс.
- Д) нито едно от изброените.

2. Микроикономикс. Кое от изброените по-долу е пример за микроикономически проблем:

- А) Да увеличи ли Дженеръл Мотърс производството на коли през този месец?
- Б) Да се разшири ли Европейския Съюз (ЕС)?
- В) Да се намалят ли лихвите, които Централната банка иска от търговските банки?
- Г) Да се увеличат ли данъците?
- Д) Да се субсидират ли фирмите в цялата икономика да наемат повече работници?

3. Макроикономикс. Най-прецизният начин, по който може да се опише предмета на науката макроикономикс е, че тя изучава:

- А) много големи въпроси.
- Б) отношението между неравенството на дохода и инфлацията през 19 век.
- В) поведението на отделни фирми, домакинства и отрасли.
- Г) националната икономика като цяло.
- Д) националната икономика, без да се вземат предвид връзките ѝ с останалия свят.

4. Обхват на макроикономическата теория. Науката макроикономикс изучава следните теми:

- А) националното производство, инфлацията и търговския излишък.
- Б) разликите в цените на пазарите на домати и краставици в България и ЕС.
- В) цената на акциите на Microsoft и разликите в заплащането на Бил Гейтс и Тим Кук.
- Г) резултатите от местните избори.
- Д) всичко от изброените.

5. Макроикономически въпроси. Кой от посочените по-долу въпроси е интересен по-скоро за един макроикономист, отколкото за един микроикономист?

- А) Каква е разликата между монополния и силно конкурентния отрасъл?
- Б) Кой са източниците на икономически растеж?
- В) Защо човек се чувства щастлив, когато купи нещо с голяма отстъпка?
- Г) Кой са причините за повишаване на цената на хляба?
- Д) Ще мога ли да поискам по-висока заплата, ако работя повече?

6. Принципни разлики между микро- и макроикономикс. Кое от изброените описва добре разликата между микро- и макроикономиката?

- А) Микроикономиката изучава отделните индивиди, фирми и отрасли, докато

макроикономиката изучава общото равнище на икономическа активност.

Б) Микроикономиката разглежда общото равнище на икономическа активност в България, докато макроикономиката разглежда общото икономическо равнище на икономическа активност в основните търговски партньори на България.

В) Микроикономиката се интересува от поведението на потребителите, докато макроикономиката изучава отделните фирми и правителството.

Г) Микроикономиката изучава поведението на фирмите в отделен отрасъл, докато макроикономиката изучава поведението на отрасъла като цяло.

Д) Нито едно от изброените.

7. Конкретни разлики между микро- и макроикономикс. _____ изследва промените в цените на отделни стоки и услуги. _____ изследва инфлацията.

А) Микроикономиката; Микроикономиката

Б) Макроикономиката; Макроикономиката

В) Макроикономиката; Микроикономиката

Г) Микроикономиката; Макроикономиката

Д) Икономиксът все още не; Единствено националният статистически институт

8. Пример за икономически проблем. Ако съветваме изпълнителния директор на Стомана Перник колко тона стомана да произведе и каква цена да поиска за произведеното количество, то ние решаваме _____ проблем.

А) глобален

Б) микроикономически

В) макроикономически

Г) политически и социален

Д) личен

9. За какво работи фирмата? Основната цел на всяка фирма е да максимизира:

А) печалбите.

Б) цените.

В) продажбите.

Г) приходите.

Д) социалните придобивки на работниците.

10. Пример за макроикономически индикатор. Можем да използваме макроикономическия анализ, за да изучаваме поведението на:

А) отделни домакинства.

Б) цената на хляба.

В) брутният вътрешен продукт.

Г) баланса на активите и пасивите.

Д) нито едно от посочените.

11. Измерител на благосъстоянието. Само едно от изброените по-долу понятия е най-подходящата мярка за благосъстоянието на една икономика. Кое е то?

А) Търговският излишък.

Б) Инфлацията.

В) Брутният вътрешен продукт на човек от населението.

Г) Заетостта.

Д) Дълбочината на рецесията през 2007-2009.

12. От какво зависят решенията на една фирма? Кое от долните твърдения е вярно за всяка една фирма?

- А) Решенията на фирмите зависят предимно от макроикономически фактори.
- Б) Решенията на фирмите зависят само от микроикономически фактори.
- В) Решенията на фирмите зависят от шефа, а шефовете са непредвидими.
- Г) Решенията на фирмите зависят както от микроикономически, така и от макроикономически фактори.
- Д) Според икономикса, мениджърите вземат произволни решения.

13. Какво са инвестициите? Икономистите използват термина инвестиции във физически капитал, за да опишат:

- А) създаването на нов физически капитал.
- Б) купуването на акции и облигации.
- В) съществуващия капитал на дадено дружество.
- Г) спестяванията на домакинствата.
- Д) начина, по който стария капитал си отива.

14. Основни пазари в икономиката. Всяка фирма произвежда нейния продукт с труд, капитал и с други материални ресурси. Това се случва с всички фирми във всяка икономика. Следователно, в макроикономиката има няколко основни макро-пазара. Кои са те?

- А) Продуктов, трудов, капиталов и ресурсен.
- Б) Продуктов, заемен, ресурсен и правителствен.
- В) Финансов, експлоататорски, факторен и доходен.
- Г) Трудов, легален, нелегален и държавен.
- Д) На централната банка, на правителството, на домакинствата и на бизнеса.

15. С какво се произвежда съвкупния продукт? Вие можете да имате компютър и да имате мишка. Но без знание за това как се оперира с тях вие няма да можете да подкарате компютъра си. Същото се отнася и за фирмите. Те могат да имат най-съвременните машини. Но да не могат да работят с тях. Икономистите наричат знанията и уменията на хората, с които те произвеждат, по особен начин. Те се наричат:

- А) лични инвестиции.
- Б) допълнително обучение.
- В) интуиция.
- Г) човешки капитал.
- Д) нямат определение.

II. Примери за рационално поведение

1. За цената на избора. Алтернативните разходи са:

- А) допълнителните разходи за производството на допълнителното количество продукт.
- Б) разход, който не може да се преодолее и в резултат на който фалираме.
- В) допълнителният разход за купуване на допълнителния фактор за производство.
- Г) пропуснатите ползи от най-добрата алтернатива на решението, което сме взели.
- Д) нито едно от изброените.

2. Пределни разходи. Вие харчите 5 лева, за да купите музика за вашия смартфон. След като си купите още една песен, вашите общи разходи нарастват до 6 лева. Пределните разходи за закупуването на последната песен са _____.

- А) 0.50
- Б) 1.00
- В) 5.00
- Г) 6.00
- Д) 6.50

3. Как си влияят различните свързани пазари? Deere е производител на земеделски машини. От средата на 2009 година в Китай се наблюдава засилено търсене на стоки от първа необходимост, които се произвеждат от земеделски продукти. В следствие на това се очаква Deere да:

- А) намали своите продажби, защото производителите на земеделски продукти ще намалят продажбите си
- Б) увеличи своите продажби, защото производителите на земеделски продукти ще намалят продажбите си
- В) намали продажбите си, защото фирмите за земеделски продукти ще увеличат продажбите си
- Г) увеличи продажбите си, защото фирмите за земеделски продукти ще увеличат продажбите си
- Д) продажбите на Deere ще останат непроменени, защото цените на земеделските машини не са свързани с пазара на земеделска продукция

4. Алтернативните разходи. Вие наследявате изоставен склад на Илиенско шосе. Можете да направите няколко неща с този склад, но имайте предвид, че *не* можете да направите всичките едновременно. Вие свеждате избора си до: библиотека, поп-фолк клуб, компютърен магазин и магазин за китайски дрънкулки. Стойността на сградата във всеки един от случаите е, съответно, 2000, 3000, 4000 и 5000 лв. Вие решавате да отворите компютърен магазин. Алтернативните разходи на използването на сградата ви като компютърен магазин са:

- А) 10000, сумата от стойностите, ако складът се използваше за библиотека, поп-фолк клуб и китайски дрънкулки
- Б) 5000, стойността на склада, ако се използваше за джаджи от Китай
- В) 3000, стойността на склада, ако се използваше за поп-фолк клуб
- Г) 2000, стойността на склада, ако се използваше за кафене
- Д) 1000, защото от стойността на най-добрата алтернатива вадим стойността на сградата в момента

5. Алтернативни разходи и икономическа печалба. Колко биха били алтернативните ни разходи, ако бяхме избрали да разработим склада като магазин за вносни стоки от Китай? Защо? Използвайте дефиницията за алтернативни разходи.

6. За ползите и вредите от тютюнопушенето. Опитайте се да подредите ползите от пушенето в една колона и вредите от пушенето в друга колона, като отчитате както паричните, така и тези ползи и вреди, които не могат директно да се измерят в пари. Кое надделява за вас: ползите или вредите? Ако вредите надделяват, рационално ли е да продължавате да пушите? Ако да, защо?

7. Дупчене на билет в градския транспорт. Много студенти пътуват без билет в градския транспорт от метростанция Г.М. Димитров до УНСС. Икономистите наричат тези хора гратисчии. Опитайте се да се поставите на мястото на гратисчията и направете приблизително изчисление на разликата между ползите от пътуването гратис и разходите, ако хванат гратисчията. За сравнение, използвайте ситуацията на студентите, които всеки път дупчат билет. След като сравните ползите и разходите и за гратисчията, и за примерния студент, отговорете на въпроса: рационално ли е да се дупчи билет в градския транспорт? Ако да, защо? Ако не, защо?

8. За ползите и вредите от ученето. Ученето не носи само ползи. То има и цена: за да учите в УНСС, вие и вашите родители правите директни разходи за семестриални такси, за учебници, за наеми. Усилията, които полагате, за да вземете изпитите си, също са вид нематериални разходи за вас. Докато учите, вие също така пропускате определени ползи от това, че не се занимавате с нещо друго. С други думи, вие имате алтернативни разходи за учене. Тогава, опитайте се да обосновате защо сте в УНСС? Защо не се занимавате с бизнес, или не са ви наели някъде на работа? Както обикновено, при обосновката на вашето решение, ние икономистите се интересуваме не само от вашите сегашни директни ползи и разходи, но и от възможностите, които могат да се открият пред вас с течение на цялата ви кариера. Имайте предвид и тях при обосновката на това дали ходенето в университет си заслужава.

9. За ползите и вредите от създаването на социални контакти. Представете си, че сте много добър в това, което правите, но не обичате да сте сред хората. Ходенето на партита и говоренето с хора, и деликатното рекламиране на собствените ви умения, за да могат да ви забележат и да ви наемат, ви създава само емоционални разходи. Потенциалните ползи от неформални контакти с други хора, обаче, също не са за пренебрегване. Обосновете защо понякога е рационално за един човек, който не обича социалните контакти, да ходи на партита и да се опитва да създава връзки в сферата, в която работи?

10. Примери от вашия живот. Опитайте се да си спомните няколко решения, които сте взели в последно време. Тя могат да бъдат най-елементарни, от типа на това дали сте ходили на футболен мач в събота, дали сте дошли на упражнение по икономикс, или сте прекарвали половин час повече от обикновено пред огледалото. Анализирайте ги, като сравните ползите от тях и разходите, свързани с вземането на тези решения. При анализа на разходите, имайте предвид, че когато вземате дадено решение, се отказвате от нещо друго, което е можело да ви донесе определени ползи. Имайте предвид тези пропуснати ползи, когато анализирате дали решението ви си е заслужавало. Ако вашият анализ ви покаже, че вашето решение не е било рационално, се върнете обратно към анализа на ползите и разходите. Убедете се, че не пропускате нещо.